

Leila Mottley va néixer a Oakland (Califòrnia) l'any 2002. El 2018 va ser guardonada amb l'Oakland Youth Poet Laureate. Els seus textos han estat publicats a *The New York Times* i *Oprah Daily*. *Criatures nocturnes*, la seva primera novel·la, ha rebut molt bones crítiques i ha estat seleccionada per a diversos premis, entre els quals el Booker; així, s'ha convertit en l'autora més jove a ser nominada a aquest guardó. La seva escriptura mostra la desigualtat de tracte a les institucions, i de quina manera la literatura ens pot acostar a l'alliberament i a la felicitat.

Núria Busquet Molist (Cardedeu, 1974), llicenciada en traducció i interpretació i amb un màster en estudis de la diferència sexual, es dedica professionalment a la traducció literària, a la transcreació com a traductora autònoma i a l'escriptura.

Collabora habitualment amb diferents institucions i en llibres i articles sobre teatre, traducció, poesia i crítica poètica. Ha traduït autors com Douglas Stuart, Tessa Hadley, Dylan Thomas, Elizabeth Strout, Margaret Atwood, Lisa Taddeo o Anne Carson. Amb la seva traducció d'*El Colós*, de Sylvia Plath, va obtenir el Premi Jordi Domènech de traducció de poesia el 2019.

És autora dels llibres de poemes *Arca mínima* (Edicions Tremendes, 2015) i *Làpida* (LaBreu, 2022), i de la novel·la *Partícules* (Lleonard Muntaner, 2017) i *Zona zero* (LaBreu, 2019). És membre de l'APTIC, l'AELC i el PEN català.

The Washington Post – «Una història colpidora i plena de força que mereix que li doneu un cop d'ull. Mottley explica a grans trets la precària economia de la pobresa dels Estats Units. I quina veu! A vegades massa dolorosa per continuar llegint, però t'arrossega en tot moment i no pots parar.»

San Francisco Chronicle – «Mottley plasma amb naturalitat la vida quotidiana, la manera com la gent i les ciutats respiren i escupen i tremolen. És una escriptura impassible, que t'acarona mentre et fulmina: els passatges més foscos i denigrants donen pas a la llum de manera fiable.»

The Wall Street Journal – «El lloc on la Kiara troba esperança és en aquesta família apedaçada d'amics i parents que aconsegueix mantenir unida. A través d'aquests vincles, la novel·la de Mottley, aparentment fatalista, troba una humanitat exultant.»

The New York Times Book Review – «En una novel·la sobre treball sexual i tot un seguit de personatges desubicats, d'algun manera hi ha menys patetisme en tots els moments de violència explícita que no pas en un sol passatge devastador d'amor profund.»

The Sunday Times – «Un debut excepcional que posa els Estats Units d'avui dia davant d'un mirall que il·lumina la seva realitat i no els deixa ben parats.»

Publishers Weekly – «Mottley fa una crònica de la desesperació i del coratge de la Kiara, i també de la seva determinació a tirar endavant fins i tot amb el devessall demolidor de pèrdues que afecten la seva família i tothom que coneix.»

Aquesta història punyent presenta un poderós testimoni de la resiliència de les dones negres.»

The Guardian – «Anuncia l'arribada enlluernadora d'una jove escriptora amb una veu i una mirada que no oblidareu.»

Leila Mottley

Criatures nocturnes

Traducció de l'anglès de Núria Busquet Molist

ANTÍPODA, 78

EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *Nightcrawling*
© Leila Mottley, 2022

Primera edició: setembre del 2023

© de la traducció: Núria Busquet Molist, 2023
© de la fotografia de l'autora: Magdalena Frigo, 2023
© de les imatges de coberta: © Choat / Adobe Stock, 2023 |
© Somkiat / Adobe Stock, 2023 | © PintoArt / Adobe Stock, 2023
© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SLU, 2023

Publicat per Edicions del Periscopi SLU
info@periscopi.cat | Web: www.periscopi.cat
Facebook: www.facebook.com/Periscopi
Twitter: twitter.com/Ed_Periscopi
Instagram: @edicions_del_periscopi

Impressió: Romanyà Valls, Capellades

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola
Maquetació: Tono Cristòfol Casadesús
Correcció: Miquel Saumell Santaeugènia, Òscar Lozano i Núria Saurina Eudaldo
Disseny de la col·lecció i interiors: Tono Cristòfol Casadesús

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper offset cru de noranta grams i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro.

Dipòsit legal: B 11796-2023
ISBN: 978-84-19332-48-6

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

Amb el suport del Departament de Cultura

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Per a Oakland i les seves noies

La piscina és plena de merda de gos i les riallades de la Dee es burlen de nosaltres a trenc d'alba. Tota la setmana que no deixo de dir-li que sembla ben bé la ionqui que és, en-rient-se de la mateixa broma com si hagués de canviar alguna cosa. No sembla que l'hagi afectada gaire que el nòvio la deixés, ni tan sols va semblar preocupada quan el paio es va plantar davant de la piscina dimarts passat, després d'haver fet la ronda per tots els contenidors del barri buscant excrements embolicats amb bosses de plàstic. A les tres de la matinada vam sentir el xarboteig, i després els crits cagant-se en el cul infidel de la Dee. Però el que vam sentir més va ser la Dee petant-se de riure, cosa que ens va recordar fins a quin punt es fa difícil dormir quan no pots distingir les teves passes de les dels veïns.

Des que visc aquí cap de nosaltres ha posat un peu a la piscina; potser perquè en Vernon, l'arrendador, no l'ha netejada mai, però sobretot perquè ningú ens va ensenyar mai a gaudir de l'aigua, a nedar sense quedar-nos sense aire, a estimar els nostres cabells fets un manyoc i xops de clor.

A més, no m'amoïna pas ofegar-me; al cap i a la fi, bé que estem fets d'aigua. Seria una mica com si el cos es desbordés d'ell mateix. Diria que m'estimo més morir-me d'aquesta manera que no pas amb el cap embotornat al terra d'un pis ronyós, amb el cor que s'embala i s'atura de cop.

Aquest matí és diferent. El riure de la Dee s'eleva fent giragonses en una mena de crit agut abans de perdre's en un bram. Quan obro la porta me la trobo allà, dreta al costat de la barana, com sempre. Només que avui mira cap a la porta del pis i la piscina, que li queda al darrere, la deixa a contrallum, així que no li veig la cara. Només puc distingir-ne els pòmuls, que sobresurten com pomes en aquella pell demacrada. Tanco la porta abans que em vegi.

Alguns matins obro la porta que la Dee no tanca mai i trec el cap per assegurar-me que encara respira, que es regira mentre dorm. De fet, em són igual les riallades neuròtiques, perquè volen dir que és viva, que els pulmons encara no l'han abandonada. Si la Dee encara riu, no se n'ha anat tot a la merda.

Truquen a la nostra porta, dos cops suaus, quatre de forts, i hauria d'haver imaginat que passaria, però això no impedeix que faci un salt enrere. No és pas que no hagués vist en Vernon fent la ronda, ni la notificació a la porta de la Dee que s'aixeca i torna a lloc mentre ella el mira, encara ofegant el riure. Em giro i observo el meu germà, en Marcus, roncant al sofà, amb el nas que se li arruga com si volgués ajuntar-se-li amb les celles.

Dorm com un nadó, sempre fent ganyotes, i en tirar el cap a un costat li veig el perfil, on hi té el tatuatge, llis i clar. En Marcus duu la meva empremta digital tatuada a sota de l'orella esquerra i quan somriu no puc evitar mirar-la, com si

fos un altre ull. No és que cap dels dos hagi somrigut gaire últimament, però només de pensar-hi —els solcs de tinta fresca sota la seva mitja rialla— em fa tornar cap a ell cada vegada. Em dona esperança. En Marcus porta un escampall de tatuatges als braços, però la meva empremta digital és l'únic tatuatge que duu al coll. Em va dir que era el que li havia fet més mal.

Se'l va fer fer quan vaig complir disset anys i va ser la primera vegada que vaig pensar que potser ell m'estimava més que res, més del que s'estimava la pròpia pell. Però ara, que em falten tres mesos per fer-ne divuit, quan miro la meva empremta tremolosa a l'extrem de la barbata d'en Marcus, em sento nua, vulnerable. Si en Marcus acabés malferit al mig del carrer, no trigarien gaire a identificar-lo amb els meus rastres sobre el seu cos.

Agafó la maneta de la porta, murmurant: «Ja obro jo», com si en Marcus s'hagués de llevar tan d'hora. A l'altra banda de la paret, el riure de la Dee se m'enganxa a les genives com aigua salada i la part més carnososa de la boca l'absorbeix. Faig que no amb el cap i em giro cap al tros de paper que també ens han enganxat a la porta, damunt de la pintura carbassa.

No cal llegir aquesta mena de papers per saber què hi diu. Tothom n'ha rebut un i l'ha acabat llençant ben rebregat al carrer, com si així poguessin fer un «És clar que sí, paio» i treure's de sobre la violència del que hi posa. La lletra que han fet servir és despietada, números gravats sobre la notificació, amb una flaire persistent de tinta d'impresora industrial, d'on la van treure juntament amb una pila de papers tan tòxics i retorçats com aquest que acaben d'enganxar a la porta de l'estudi on fa dècades que viu la meva família.

Ja sabíem tots que en Vernon era un venut i que no mantindria aquest lloc més temps del que fos necessari, ara que tot de gent amb les butxaques plenes volta per Oakland, i ara busca els següents de nosaltres per expulsar-los de les entranyes de la ciutat.

La xifra semblaria menys desesperant si la Dee no s'estigués pixant de riure, caragolada sobre ella mateixa i cimentant-me cada zero al fons de la panxa. Em giro cap a ella, crido per sobre del vent i els camions del matí:

—Para de riure o torna a dins, Dee. Hòstia.

Tomba el cap quatre o cinc centímetres per mirar-me, deixa anar un gran somriure, obre la boca fins que dibuixa una O perfecta i continua rient com una sonada. Arrenco de la porta l'avís d'augment del lloguer i torno a dins, on en Marcus dorm roncant al sofà com si res.

Jeu allà, dormint, mentre tot el pis se m'esfondra al damunt. Amb prou feines ens en sortim, devem dos mesos de lloguer i ell que no guanya ni un ral. Suplico a la botiga de begudes alcohòliques perquè em donin més torns i compto les galetes salades que queden a l'armari. Ni tan sols tenim portamonedes i quan miro en Marcus, amb aquesta cara emboirada, sé que aquesta vegada no ens en sortirem com vam fer l'última vegada que el món se'ns va trencar, amb un marc de fotos buit on hi havia hagut la foto de la mare.

Faig que no amb el cap mirant aquesta figura llarga que ocupa tota l'habitació, i llavors li deixo l'avís d'augment del lloguer damunt del pit perquè respiri amb ell. Puja i baixa.

Ja no sento la Dee, o sigui que agafo la jaqueta i m'esquitllo cap a fora. Deixo que en Marcus, quan s'acabi despertant, es trobi al damunt un full de paper rebregat i més preocupacions de les que serà capaç d'assimilar. Camino pel

passadís exterior on s'alineen els pisos i obro la porta de la Dee. És damunt del matalàs, removent-se mig adormida, quan fa pocs minuts esclafia de riure. En Trevor, el seu fill, seu en un tamboret a la petita cuina, menjant Cheerios de marca blanca directament de la capsa. Fa nou anys que el conec, des que va néixer, l'he vist créixer fins a convertir-se en el noi et llargarut que és ara. Mastega els cereals i espera que la mare es desperti, tot i que segurament passaran hores abans que obri els ulls i el vegi com un contorn borrós.

Entro i m'acosto al nen, li agafo la motxilla de terra i l'hi dono. Em deixa anar un somriure i li queden a la vista bocins de Cheerios humits en els espais entre les dents.

—Noiet, hauries d'anar passant cap a l'escola. No t'amoïnïs per la mama. Va, jo t'hi porto.

En Trevor i jo sortim del pis i li agafo la mà. Els seus palmells tenen el tacte de la mantega, suaus i a punt de fondre's amb la calor de la meva mà. Avancem junts cap a l'escala metàl·lica, amb la pintura de color de llima escrostonada, i baixem fins a la planta baixa, passem pel costat de la piscina de merda i travessem la porta metàl·lica que ens escup directament a High Street.

High Street és un miratge de burilles de cigarreta i botigues de begudes alcohòliques, un caminet sinuós que va i torna de farmàcies i pistes d'exercicis que fan de cantonades dels carrers. Té un aire gairebé infantil, el paisatge perfecte per jugar a caçar el tresor. Ningú sap on s'acaba, arriba ben bé fins al pont, però no hi he anat mai, o sigui que no puc dir si la gent procura no anar-hi, com passa amb el nostre barri. És tot el que t'esperaries i el que no, amb funeràries i benzineres, i l'escampall de casetes a banda i banda amb una brillantor groga a les finestres.

—La mama diu que en Ricky ja no tornarà a venir, o sigui que m'he acabat tots els cereals.

En Trevor em deixa anar la mà, esmunyint-la, i camina tranquil davant meu, amb pas alegre. Quan me'l miro penso que només ell i jo entenem com és sentir-se en moviment, tenir-ne consciència. De vegades penso que aquest vailet podria protegir-me d'aquest cel gris que se'ns vol empassar, però llavors recordo que en Marcus també era així de petit, i que tots hem acabat fent-nos més grans que nosaltres mateixos.

Sortint dels apartaments Regal-Hi tombem a l'esquerra i continuem caminant. Segueixo en Trevor, que travessa el carrer sense fer cas dels semàfors ni del trànsit constant, perquè sap que qualsevol que el vegi, amb aquells ulls brillants i aquell esprint, s'aturarà. La parada de l'autobús és a la banda de la vorera que acabem de deixar enrere, però a ell li agrada caminar per la banda del parc, on els adolescents venen cada matí a fer cistelles al cercol sense xarxa, xocant els uns contra els altres a la pista i caient a terra amb atacs de tos. En Trevor afluixa la marxa i fixa els ulls en el partit d'aquest matí. Sembla que són noies contra nois i que ningú guanya.

Arreplego la mà d'en Trevor i l'estiro perquè s'afanyi.

—Perdràs l'autobús si et quedes aquí com un estaquirot.

En Trevor es deixa arrossegar, girant el cap per seguir la pilota que puja, baixa i xerrica entre les mans i els cercols.

—Creus que em deixarien jugar? —La cara d'en Trevor tremola mentre es xucla l'interior de les galtes amb admiració.

—Avui no. Ells no han d'agafar cap autobús i segur que la teva mama no vol que et quedis aquí passant fred i facis campana.

Al gener, a Oakland, fa un fred tot estrany. Fa fresca, però no és gaire diferent d'altres mesos, els núvols tapen tot el cel, no fa prou fred per posar-te un abric gruixut, però en fa massa per ensenyar gaire pell. En Trevor porta els braços nus, i em trec la jaqueta i l'hi passo per les espatlles. Llavors li agafo l'altra mà i continuem caminant l'un al costat de l'altre.

Sentim com l'autobús tomba per la cantonada abans de veure'l, i tot d'un plegat giro el cap, veig el número i l'enorme embalum verd que remuga en la nostra direcció.

—Corre, travessem, afanya't!

Sense mirar si venen cotxes, travessem el carrer corrents, l'autobús es precipita cap a nosaltres i frena de cop en arribar a la parada. Dono una empenyeta a en Trevor perquè se situï a la cua de gent escampada per la vorera i avanci cap a la boca de l'autobús.

—Vinga, a veure si avui llegeixes un llibre, eh? —li crido, mentre s'enfila a l'autobús.

Gira el cap per mirar-me, i aixeca prou la maneta perquè es pugui considerar que fa adeu, o una salutació, o el moviment d'un nen que es disposa a eixugar-se el nas. Observo com desapareix, observo com l'autobús reprèn el seu camí rondinant.

Uns minuts més tard, l'autobús frena davant meu fent un espetec. A prop tinc un home amb unes ulleres de sol que no li fan cap falta amb aquesta penombra, i el deixo pujar primer. Jo pujo al darrere, dono un cop d'ull al voltant i no trobo cap seient buit, perquè és dijous al matí i tothom ha d'anar a un lloc o altre. M'esmunyo entre els cossos i localitzo un espai buit cap a la cua, i em quedo dreta, agafada a la barra metàl·lica i esperant que el vehicle em projecti endavant.